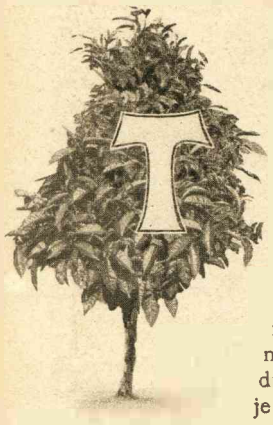
Een Koffiepraatje over Koffie en Thee

Een Theestruik.

Thee en koffie zijn, zooals te voorzien was, dan toch ook eindelijk schaarsch geworden .. En de menschen zijn daarmee getroffen in een van hun zwakste zwakken, want, als je tot de menschen zei: „Nu mag je voortaan maar één drank meer drinken; welken kies je ?" dan zou de meerderheid verreweg voor koffie of thee zijn, bij ons te lande in elk geval. Het drinken van koffie is een eigenaardigheid, die we met een heel groot deel van de beschaafde wereld gemeen hebben ; het drinken van thee is iets meer speciaals van ons, Nederlanders, Engelschen en Russen. Andere volken beseffen blijkbaar den heerlijken smaak van een kopje thee, en de dierbare gezelligheid van het theeuurtje niet. Hoe verrukkelijk is het kopje thee, des morgens bij het opstaan als een eerste opwekking tot ons genc men, hoe verkwikkend is de tas thee na het middagmaal, en (niet het minst... niet het minst. . .) hoe zalig is de five o'clock tea met haar gebakje, koekje, strijkje en dit- en -datje.

De koffie is, zooals we zeiden, een nog universeeler weldaad voor het menschdom. Hoe allemenschelijk pleizierig onderbreekt zoo'n kopje koffie onze dagelijksche bezigheden ; hoe helder houdt het onzen geest in het late avonduur, zoodat we als een iedereen maft, nog gauw een kattebelletje kunnen schrijven,of studeeren of ander geestelijk werk verrichten. Eerlijk gezegd is dat opwekkende ook de thee eigen, zij het dan niet in die mate als aan de koffie. Dit komt vanwege de caffeïne welke in thee zoowel als in koffie voorkomt, 'n stof, die in groote hoeveelheid ingenomen, vergiftigend werken zou, maar met mate genoten, opwekkend voor het zenuwgestel is. Koffie, mild geschonken bij de boterham ; een klein kopje zwarte koffie na een copieus maal, een koffieijsje, 'n mokka-taart, in al deze en nog meer vormen is de koffie een gewild artikel; ja zelfs het koffiehuis, in het Nederlandsch Café geheeten, vindt vermoedelijk alleen om den naam al razend veel sympathie bij een groot deel der bevolking ; alleen om den naam al, zeggen wij, want veelal worden er heel andere geestrijke vochten dan juist koffie gebruikt ; ook het zwak van vele menschen voor het *Café*-chantant, het *Café*-concert kan voor een deel aan den suggestieven naam, die toch maar verband met de koffie houdt, worden toegeschreven. Ook de thé-dansant is een genotmiddel, dat bij de bovengenoemde te rangschikken is. En dan, toont het spraakgebruik de populariteit dezer genotmiddelen niet dubbel en dwars aan ? Zeggen we niet van iemand, die te laat komt om er nog iets aan te hebben, dat hij „op de koffie komt" ? Versta wel : óp de koffie. Was hij op tijd geweest, zoo bedoelt blijkbaar de volksmond, dan was hij ónder de koffie, m. a. w. onder het koffiedrinken gekomen, had hij dus nog mee kunnen genieten. Zeggen we van een zaak die ons niet zuiver voorkomt, niet, dat het „geen klare koffie is" ? En als we iemand te kennen willen geven, dat er niks van komen kan, dan voegen we hem zinvol toe : ja, morgen op de koffie. Wordt een zanikerig sloom mensch ten onzent niet met den diepzinnigen naam van „koffieteut" betiteld ? En spreken we niet van iemand, die „boven zijn theewater is", al heeft hij niet een enkelen slok thee gehad, zij het dan ook wellicht verscheidene andere „slokkies" ! . . . Maar genoeg hiervan, laat ik u liever eventjes in de gauwigheid iets meer van de thee en de koffie vertellen.

Een bloeiende Koffieplant.

Hoe de koffieplant eruit ziet, kunt u op onze foto zien. Daarop ziet ge de fraaie, op jasmijnen gelijkende bloesems, die tot vruchten zullen worden.

Tweemaal per jaar, eenmaal in het voor-, eenmaal in het najaar ontwikkelen zich de koffiebloesems. De vruchten hebben een vleezig omhulsel, dat eerst groen is, dan wit, dan geel en eindelijk rood. In een soort molens wordt het vleesch verwijderd ; de boonen worden gedroogd. Voor het gebruik geschikt wordt de koffie eerst door het branden ; daardoor ontwikkelt zich eerst het heerlijk aroma. Nu, en wat de verdere behandeling betreft, het malen is in een ommezien gebeurd ; het zetten is ook geen heksenwerk, en het drinken... nu, dat gaat gemakkelijk genoeg. Dat gaat al héel gauw, een heele partij koffie, daar je tegenop kijkt als tegen een berg, kunnen de menschen in een ommezien opdrinken, of tenminste een aardig eind op weg ; dat ziet u nu in ons vaderland, . . . en elders.

Het gebruik van koffie is nog niet zoo héél oud. De Romeinen b. v., toch ook anders niet zulke stoffels, kenden dien edelen drank heelemaal niet ; keizer Nero moet, zegt men, er reeds op gezinspeeld hebben, toen hij het gevleugelde woord sprak : „Ik wilde wel, dat het hééle Romeinsche volk maar één kop had.. . . ." enz. De Abessyniërs schijnen, onder ons gezegd en gezwegen, al sinds overoude tijden koffie te hebben gedronken, maar de buitenwereld kwam daar nooit achter. In ons land kent men de koffie eerst sinds in 1696, toen Adriaan van Ommen, kommandeur van Malabar, koffieplanten naar Amsterdam zond. . . . Ziezoo, en nu nog eens gauw iets over de thee, vóór mijn beschikbare ruimte volgeschreven is.

Krijgen we de koffie (wat ik zoowaar nog vergat u te vertellen), hoofdzakelijk uit Indië, Amerika en Arabië, de thee komt voornamelijk uit China en Japan, Indië en Amerika. Onze lezers vinden bij den aanvang van dit artikel een afbeelding van een theeplant. Het is de Assam-theeplant die als de beste bekend is temidden van de vele verscheidenheden. Opper-Assam in Engelsch-Indië wordt als het vaderland van den theestruik beschouwd.

De theeplant is een altijd groene heester of kleine boom ; ze heeft groote glanzende lederachtige bladen en witte of roze bloemen. Driemaal per jaar gewoonlijk worden de bladen geplukt, eenmaal in het voorjaar, eenmaal in den zomer, eenmaal in den herfst. Men laat de geoogste bladeren in de lucht verwelken ; op vochtige bamboematten worden ze daarna boven vuur gewarmd, dan gerold, en in de lucht gedroogd. De bewerking echter verschilt naar gelang van de landstreek. Van de latere bewerking der thee hangt zeer veel af. Ook de vermenging van theesoorten onderling en met geurigmakende bloemsoorten speelt een grcote rol bij de theebereiding.

Het gebruik van thee was in China al bekend in de 6e eeuw. Ten onzent kent men ze eerst sedert de helft der 16e eeuw, dat is dus niet heel veel vroeger dan de koffie. Hopen wij intusschen dat beide hier bekend zullen blijven, ondanks de tegenwoordige schaarschte, en men niet naar een museum zal moeten gaan om koffie en thee te zien. Maar neen hoor, dat is maar gekheid. Het zal wel weer goed komen.

Kyf-kyf.

Het plukken van Thee. (Deze foto is het eigendom der Thee-onderneming „Pasir Nangka").

Het oogsten van Koffie.

Het publiek bestormt een Koffie- en Theewinkel.